

Снимио Р. ПОПОВИЋ

Мудро газдовање војним иметком

Располагање имовином одувек је била одговорност сваког домаћина. Што је имање веће, већа је и брига. Шта је оно што у овом тренутку плени пажњу људи који у систему одбране имају одговорност да управљају имовином чија се вредност мери милијардама динара?

Последњих година у јавности се често говорило о располагању „војном имовином“, односно објектима и земљиштем које користи Министарство одбране и Војска Србије. Незаобилазна тема, нарочито унутар система одбране, већ годинама јесте и изградња станова за војна лица. Реформа и трансформација наметнуле су и питање да ли касарне и полигони одговарају новоустројеној Војсци, која ће, извесно, од наредне године бити потпуно професионализована. Ових дана једна од ударних вести је отварање „највећег градилишта у Србији на простору некадашње вождовачке касарне „Степа Степановић““.

Наведена питања, од којих свако понаособ има велики значај и тежину, налазе се на листи надлежности Управе за инфраструктуру Сектора за материјалне ресурсе Министарства одбране. Представљају понекад вруће кромпире, а понекад само терет с којим се треба борити непрекидно и без предаха.

Одговоре, или бар делове слагалице који су нам потребни да употпунимо слику о свему томе, потражили смо од начелника Управе за инфраструктуру пуковника Горана Димића.

□ *Господине Пуковниче, прошло је неколико месеци од успостављања нове организацијско-формацијске структуре Министарства одбране. Има ли промена у функционисању Ваше управе?*

– Главна предност новоуспостављене организације јесте то што су управне функције раздвојене од извршних и што постоје нове организационе целине које прате актуелне захтеве система. Примера ради, просторно и урбанистичко планирање сада су у надлежности Војнограђевинског центра, а не одељења које је било у саставу Управе и које није могло да остварује извршну функцију. Одељење за реализацију Мастер плана и Група за затварање пројеката преузели су дужности које су у старој организацији делили готово сви запослени Управе. Када сте у ситуацији да, поред редовног посла, добијете још неку дужност, јасно је шта ту трпи. Могло би се рећи да смо реорганизацијом ствари поставили на место. Не може се прећутати ни веома успешна реформа Војнограђевинске установе, која је, као што знамо, доходовна. До пре само неколико година она није успевала да састави крај с крајем, а данас остварује довољно профита чак и да исплаћује отпремнине људима који су, услед рефомисања, морали да је напусте. Има још низ добрих резултата...

□ *А када је реч о надлежностима Управе...?*

– Суштински, оне се нису мењале. Управа за инфраструктуру је унутрашња организациона јединица Сектора за материјалне ресурсе и надлежна је за планирање, прибављање и одржавање, техничку контролу и надзор, управљање и располагање, те вођење евиденције о војној инфраструктури. Поред просторног и урбанистичког планирања за потребе система одбране, Управа суделује, на основу Закона о одбрани, у изради планова за цивилне потребе када је реч о питањима у области одбране. Сваког дана пристигне нам двадесетак захтева за усаглашавање пројеката и планова са потребама одбране, што од локалних самоуправа, што од пројектантских предузећа за мишљење и став Управе за инфраструктуру. Посебно значајан сегмент нашег посла за систем одбране је техничка контрола свих пројеката и технички надзор специфичне опреме, постројења и стабилних судова под притиском у војним комплексима.

□ *Поменули сте располагање нејоакрећностима у систему. Продаја војне имовине која није перспективна свакако је једна од тема која занима јавност.*

– Познато је да постоји Мастер план којим је обухваћено 486 објеката које Војска не користи и који су на листи за продају или размену. До сада је отуђен 21 комплекс, за више

од 890 милиона динара и 29 станова. У току је процес размене Клуба Војске Србије у Лесковцу са локалном самоуправом за 20 станова и две комунално опремљене парцеле у граду. Такође, за Клуб војске у Чачку приходовали смо 127 милиона динара. Постигнути су и споразуми о размени непокретности са општинама Вршац и Ужице. У току је закључивање уговора са локалном самоуправом у Нишу којим решавамо проблем аеродрома у том граду и касарне „Бубањски хероји“, за коју ћемо добити 21 одсто изграђених станова на тој локацији. Веома добар договор о размени непокретности остварен је и са Суботицом, где смо за три војна комплекса добили пет станова и близу 180 милиона динара. У Нишу, Новом Саду и Београду са Грађевинском дирекцијом Србије постигнут је договор о уступању грађевинског земљишта за станове који ће се градити на том простору.

□ *Управо такав договор постигнут је са Грађевинском дирекцијом за касарну „Стејна Стејановић“ на Вождовцу, зар не?*

– За земљиште које је тамо уступљено Дирекцији, Министарство одбране ће добити 21 одсто површине објеката који ће се изградити. Дакле, и станова и пословног простора. Свега сем, објеката социјалног карактера, вртића и сличних објеката, где систем одбране нема интерес. Треба рећи да је договорено и да Министарство одбране, на име суинвестиције у касарни на Вождовцу, одмах преузме 189 станова широм Србије чији је власник Грађевинска дирекција Србије.

Поред 27 станова у Врању, за које је припремљен нацрт анекса уговора, на списку се налази 162 стана у Ваљеву, Лесковцу, Младеновцу, Параћину, Чачку, Горњем Милановцу, Нишу, Пријепољу и Куршумлији.

□ *Квадрат стана у Београду далеко је скупији у односу на Чачак или Куршумлију. Да ли је тиме систем на губишку?*

– Уместо дела станова које би Војска добила на Вождовцу, преузеће се станови у осталим градовима, али не у паритету „квадрат за квадрат“, већ на основу вредности коју процени Пореска управа. Тако ће систем одбране, уместо нешто више од хиљаду станова само на Вождовцу, добити далеко више станова на Вождовцу и широм Србије. Слични договори о суинвестирању могу се очекивати у још неким градовима.

□ *Поменули сте Ниш и Нови Сад?*

– На делу касарне „Стеван Синђелић“ у Нишу гради Грађевинска дирекција Србије и ми добијамо нешто мање од осам процената станова. На простору касарне „Југовићево“ у Новом Саду Војсци ће се предати 12,9 одсто стамбеног простора.

□ *Проценти се разликују. Шта утиче на њихову?*

– Проценти у Нишу и Новом Саду утврђени су још 2005. године. На удео суинвеститора утичу, пре свега, трошкови

комуналног опремања. Неке локације су без икакве комуналне инфраструктуре, без улица, трафо-станица, топловода, водовода... То им „спушта цену“. Наравно, у калкулацију улази и тржишна цена квадрата на одређеној локацији.

□ *Зашто систем сам не гради станове за своје људе?*

– Из више разлога. Основна функција Управе за инфраструктуру је планирање и изградња војних објеката. Ми смо, дакле, специјализовани и профилисани за изградњу инфраструктурних објеката за потребе војске, док је станogradња препуштена цивилном сектору. У том смислу не поседујемо довољно кадра да се упустимо у тако велики подухват. Ми сада завршавамо станове на Бежанијској коси чија је изградња одавно започета. У будућности ћемо прибављати станове разменом и суфинансирањем на нашим локацијама. Приоритет ове Управе је задовољење потреба војске за инфраструктурним објектима, базама, полигонима за обуку, складиштима као и вишим нивоом инвестиционог издржавања.

□ *Да ли систем одбране има довољно нејерсијективне имовине да њеном конверзијом стамбено збрине све припаднике који немају решено стамбено питање?*

– Мислим да има. Примера ради, систем одбране на подручју Спортског рекреативног центра „Сурчин“ има 265 хектара земљишта. Ако за четрдесетак хектара на Вождовцу можемо да добијемо око хиљаду станова, онда у Сурчину можемо добити најмање шест хиљада без већих проблема. У Београду постоји још неколико локација мањег капацитета и бројне локације широм Србије, на пример полигон „Ардија“ у Нишу и слично... У Новом Саду ће се, вероватно, градња наставити на „Југовићеву“, док би се Војска могла преместити на локацију која је урбанистички планирана за посебне намене. У питању је Мајурска ада. Ако се такав договор направи, могли бисмо решити све стамбене проблеме припадника Војске и у Новом Саду и у целој Војводини.

□ *Господине Ђуковиче, срушене зграде Генералштаба у Немањиној улици и даље су нешакнуће. Какви су планови?*

– Став Министарства одбране је да те зграде треба отуђити у „виђеном стању“, а добијена средства утрошити на из-

Неке локације су без икакве комуналне инфраструктуре, без улица, трафо-станица, топловода, водовода... То им „спушта цену“.

*

Ако за четрдесетак хектара на Вождовцу можемо да добијемо око хиљаду станова, онда у Сурчину можемо добити најмање шест хиљада без већих проблема.

градњу нове зграде Министарства и Генералштаба. Продају ће диктирати тржиште.

□ *Питање 800 станова које Влада Србије „дугује“ Војсци за зграду у Немањиној 9 и даље није решено. Чули смо шврдне да уговор није правно важећи. Има ли шта прича еџилог?*

– Нисам експерт правне струке да дам такав одговор, али знам да је Војска свој део уговора испунила предавши Влади Србије зграду у Немањиној улици. Дакле, остаје да Влада Војсци преда 800 станова. Да ли ће се то и када десити, заиста не знам.

□ *Војска ће за који месец завршити професионализацију. Да ли касарне и полигони које имамо одговарају потребама професионалаца?*

– Генералштаб Војске Србије интегрише захтеве непосредних корисника објеката инфраструктуре и поставља захтеве за изградњом или доградњом. Перспективне касарне

већином одговарају потребама. Неке објекте смо недавно и реновирали, на пример у касарни „Растко Немањић” у Панчеву, као и касарни у Ваљевоу. База „Југ” већ увелико функционише. Аутоматизовано тенковско стрелиште „Орешац” такође је реновирано. Започела је изградња објеката за складиштење убојних средстава и 8.600 квадрата складишта ће ове године бити предато Војсци на коришћење. У току је и уређивање Интервидовског полигона „Пасуљанске ливаде”. Када је реч о изградњи и капиталном одржавању објеката, Управа за инфраструктуру добила је укупно око 800 задатака, чија је процењена вредност 18,4 милијарде динара. Међутим на годишњем нивоу било је могуће планирати максимално око 1,5 милијарди динара. Ето, то може да илуструје однос између потреба и могућности, као и обим посла који реализујемо.

□ *Текуће одржавање, сложићеће се, велики је проблем у већини војних објеката.*

– Основни проблем је наслеђено стање. Са једне стране имамо велике потребе корисника, а са друге недовољно средстава. Међутим, некада недостатак новца заиста није основни проблем. Недомаћинско понашање, немар и непажња доводе до бржег пропадања објеката. Само један неочишћен олука може да направи много проблема, да не говоримо о осталим стварима. Треба рећи да је Управа завршила два нова правилника: *Правилник о планирању, изградњи и инвестиционом одржавању и Правилник о приобавању, располагању, коришћењу, управљању, одржавању и евиденцији неопрећених ствари за посебне намене*. У једном од тих докумената биће тачно дефинисане обавезе и одговорности јединица и лица која користе одређене објекте инфраструктуре. Управа ће имати право контроле и надзора.

□ *Тема за разговор је много... Завршимо причу плановима Ваше управе у ближој будућности.*

– Доношење правилника и упутстава који су, важно је рећи, усаглашени са законима који регулишу области планирања и изградње, као и располагање имовином. Предстоји нам завршетак објеката за складиштење убојних средстава и изградња пет објеката с 394 стана на Бежанијској коси. Рад по *Мастер плану*... Послова који проистичу из надлежности Управе за инфраструктуру има пуно. Неки су последица нових захтева, а поједини наслеђе прошлости. На нама је да их савладамо. ■

Александар ПЕТРОВИЋ

Пише
Душан ГЛИШИЋ

Отворених очију

Пети октобар 2000. године и Војска

ПОГЛЕД У НАРОД

На београдским улицама шестог октобра тенкови нису осванули зато јер је Војска, јер су њени припадници посматрали народ и с њима делили њихова очекивања и наде. Зато јер је Војска, како често можемо чути, неодојиви део друштва, без којег нема стабилности ни у Србији, ни у региону.

Пети октобар јесте несумњиво још један угаони камен на путу Србије и њених грађана ка демократији. На тој раскрсници, коју је српски народ (из)градио на размеђи деценија и векова, опредељивало се између тираније и демократије, између, како се на крају показало, ничим контролисаног диктаторског режима, с једне, и слободоумног, законом омеђеног система, с друге стране.

Дакле, пети октобар 2000. године, био је и прошао. Од тада до данас прошло је још десет петих октобара. На многа питања добили смо одговоре, на нека још нисмо, бар не на задовољавајући начин. У томе и јесте чар демократије, одговори никада нису коначни, увек се трага за бољим и праведнијим решењима. Једно од оних питања на која смо у протеклој деценији добили јасан и, по свему судећи, ипак, задовољавајући, одговор јесте зашто Војска тада није реаговала, односно зашто је реаговала онако како је реаговала. (Јер и пасивност је некаква активност, рећи ће психолози, социолози, теоретичари комуникација и социјалних односа).

За оцену тадашњег односа Војске према „петоктобарским” збивањима, није нам потребна „историјска дистанца”, нису нам потребни водећи сведоци тадашњих збивања и њихови мемоари, нису нам потребне, више или мање режиране анкете грађана о понашању Војске, првенствено стога што је током протекле деценије постало више него јасно да су војници и тог петог октобра били спремни за реформе које су их чекале и које су свих ових година непрекидно и реализоване.

На београдским улицама шестог октобра тенкови нису осванули зато јер је Војска, јер су њени припадници посматрали народ и с њима делили њихова очекивања и наде. Зато јер је Војска, како често можемо чути, неодојиви део друштва, без којег нема стабилности ни у Србији, ни у региону.

Да то није само фраза, мада тако можда звучи, сведочи све што је у Војсци учињено током протекле деценије. Између осталог, усвојене су *Национална стратегија безбедности* и *Стратегија одбране*, војно правосудје прешло је у надлежност цивилних судова, реформисане су службе безбедности, обезбеђење државне границе прешло у надлежност МУП-а Србије, формиран је Центар за мировне операције, реформисани су Министарство одбране и Генералштаб, смањен је број јединица и побољшане њихова опремљеност и обученост, Србија је у *Партнерству за мир*, њени војници у мировним мисијама Уједињених нација... На крају, али не на последњем месту, укинута је обавеза служења војног рока, а Војска Србије постала је незаобилазни чинилац међународног система безбедности.

Није ли то све одговор на питање о односу Војске према петоктобарским променама? Није ли то, заправо, одговор на питање зашто Војска није спречила грађане на њиховом путу ка демократији, ка новим односима са суседима и новој улози у овом делу Европе? Гледајући у народ коме припада, Војска није ни могла другачије. ■